

1975

XIX. ŠP (1.–7. 6.)

Opět národní přehlídka divadel MJF a jedna z hlavních akcí celostátního festivalu ZUČ, tentokrát k 30. výročí osvobození ČSSR a 30. výročí SNP – každoročně byl důvod k oslavám... Dramaturgem přehlídky se po Pavlovi Fialovi stal Zdeněk Potužil, vůdčí osobnost pražského Divadla na okraji. Ve zpravodaji připomněl, že jedním ze znamení tohoto ročníku by měla být „snaha udělat si větší jasno v obsahu termínu divadlo malých forem“. V tomto ročníku se upřesňuje charakter přehlídky hlavně s důrazem na autorský přístup a její pracovní zaměření.

Zahájilo opět mimosoutěžní představení, scénické pásmo studentů IV. ročníku pražské DAMU *Noc pátá (A tisíce jiných?)* k 30. výročí osvobození ČSR – z veršů českých básníků podle scénáře Hany Kofránkové a v režii Ilji Racka, tehdy posluchače DAMU, a v choreografii Karla Bednáře. Cenu ČÚV SSM „za autorsky a herecky vyzrálou tvorbu osobitého humoru“ získal soubor Excelsior Praha, který v roce 1966 vznikl ze souboru Masakr, za inscenaci Jiřího Hladkého *Směj se, paňáco*: dva klauni předváděli parodie na známé klasické hry. Kolektiv mladých DPM Brno získal za *Odyseu (hlava IX–XII)* Cenu JčKNV „za inspirující kolektivní interpretaci Homérova textu“, navíc nabízející i zajímavé výtvarné pojetí. Cenu Ministerstva kultury ČR „za angažovanou a svěží interpretaci“ si odvezla Regina Břeclav za pásmo lidové poezie *Malované kvítí*, které publikum „strhlo optimismem, upřímností a vedle prostředků divadla poezie nabídlo i hru umožňující akční jednání“...

Cenu ONV Písek „za angažovaný pořad k 30. výročí osvobození“ získal soubor Hraničář Domažlice za pásmo veršů Kamila Bednáře, S. K. Neumanna a Františka Halase *Lidé už se probouzejí beze zbraně* a Cena OV SSM Písek „za rozvíjení osobitých pracovních metod a výrazových prostředků fyzického divadla“ byla udělena Křesadlu LŠU Praha 6 za inscenaci *Jako aneb Putování za tajemnými svítky Tripitaka* na motivy středověkého čínského románu *Opičí král*. Čestným uznáním byl oceněn loutkářský soubor Céčko JKP Svitavy za „nápadité spojení herce s loutkou a rekvizitou“ v inscenaci *Zazděná slečna aneb Hrobka dvou milenců* (Karel a Eva Šefrnovi) – bylo to první představení na ŠP, v němž „účinkovali společně loutky i lidé“!

Ocenění byli i jednotlivci. Vladimír Huk a Jiří Hruška z KD Kolín za scénář *Ústav s defekty logiky*, literárně-hudební pásmo, které zdůrazňovalo slovní humor a naivitu (kolínský soubor vznikl v roce 1973 při tamním Krajském divadle, tři z jeho členů byli divadelní technici). Soubor LŠU Praha 1 v režii Jaroslava Janečky hrál scénické pásmo *Láska souzená* podle *Soudniček* Františka Němce – sedmičlenný kolektiv se podílel na všech složkách představení inscenovaného jako vyprávění, herci zůstávali sami sebou i mimo postavy, tedy s využitím „autorského“ herectví, jak ocenění komentovala porota. Často zmiňovaný princip kolektivního autorství se objevil především ve vystoupení pražských souborů Excelsior a Křesadlo: první šel cestou hravosti a lehkosti, Křesadlo podle Jana Císaře objevovalo „pevný systém, který občas povyšuje na doktrínu“.

V programu byl i vojenský soubor Alfa Kolín s divadlem poezie *O trochu blíže k bezmračnému nebi* (text a režie des. abs. Milan Hofman, soubor se v roce 1974 a 1975 účastnil i finále ASUT), opět na ŠP byl i Minidiv z Ostrova nad Ohří s pásmem z *Českého roku* Karla Plicky *Jediné slunce* (režie Soňa Pavelková) a soubor D 111 České Budějovice s klauniádou *Šapitó je nabito* podle Tristana Rémyho. Host přehlídky, Divadlo M KaSS z Popradu, hrál inscenaci *Okolo nás vojna* v režii Augustína Kuchára, který se ŠP účastnil se

svým gymnaziálním souborem již od přelomu padesátých a šedesátých let. Vystoupil i polský soubor SYLABA z Wroclavi a chilský soubor Teatro Lautero, působící ovšem od r. 1974 v Rostocku, NDR.

Program opět nabídl množství inspirativních představení profesionálů – Činoherní studio z Ústí nad Labem uvedlo Páralovu *Profesionální ženu*, Hanácké divadlo Prostějov inscenaci *Pramen* podle hry Jiřího Wolкера *Hrob* v režii Svatopluka Vály, Divadlo Na okraji Praha podle poémy Juliana Tuwima *Bál v opeře* v režii Zdeňka Potužila a s hudbou Franka Zappy, Naivní divadlo Y Liberec hned dvě inscenace, *Michelangelo* a *Jak se dělá divadlo*, brněnské Divadlo na provázku Polívkovu inscenaci *Am a Ea*. Velký zájem provázal klubový večer bratří Justů *Lepší je jít spát*, na dalším večeru *Beze vši poezie* vystoupili písničkáři Jan Burian a Jiří Dědeček, uskutečnil se i večer s účastníky 3. celostátního festivalu politické písně v Sokolově (*Sokolovské ozvěny*).

V porotě byli Ing. Josef Kerda, vedoucí odd. kultury ČÚV SSM (předseda), Pavel Bošek, Jan Císař, Ivan Vyskočil, básník Václav Hons, Stanislav Kopecký, herec Ilja Racek ml., Jaroslava Adamová, skladatel Petr Hannig, Zdeněk Potužil a jako tajemnice Vlasta Hošková. Každý den dopoledne probíhaly dva semináře – na téma režijní postupy v divadle malých jevištních forem přednášel Jan Císař, o autorství jako principu DMJF Pavel Bošek a Ivan Vyskočil.

A navíc: program avizoval také experiment – „prognostickou inscenaci“ *Šrámkův Písek 1990* iniciovanou ministerstvem kultury, která měla „modelovat“ rok 1990 očima současníků – diskusi seminaristů na toto téma moderoval Ivan Vyskočil. Do programu byla zahrnuta i výstava prací pražských amatérských výtvarníků (mj. Ivy Hüttnerové) a již počtvrté také výstava *Poezie ve fotografii*, která představila nejlepší práce amatérské fotografické soutěže obeslané devíti sty pracemi sto devadesáti autorů!

Je už trapné a banální znovu opakovat, že pojem „divadla malých forem“ je pojmem značně – ne-li zcela – nejasným a matoucím. Ale málo platné: po každém Šrámkově Písku je tohle poznání velice silně oživeno, neboť právě tato národní přehlídka vždy a opět dokumentuje celou problematiku, jak se stalo i na letošním XIX. Šrámkově Písku – byť díky představením a proudům pozitivním. Tím bylo zároveň řečeno, že ten letošní Písek měl slibnou a v některých směrech inspirující úroveň – která se projevila asi tím nejpodstatnějším, co tento typ divadla může přinést: autorstvím. [...] Autorství je tu nezakrytým, obnaženým a demonstrovaným přístupem ke světu, k umění, k lidem. [...] A proč je Šrámkův Písek divadlem. Dva prvky tu zůstávají společné s divadlem tradičních forem: partnerství a situace, která se vyjevuje, sděluje jednáním. Z toho důvodu jsou na této přehlídce trvalým problémem tzv. divadla poezie. Neboť v podstatě to jediné, co je sbližuje v jejich tvaru s divadlem, je to, že se odehrávají na jevišti. Ale jinak nepotřebují ani partnerství, ani situaci, která vede k jednání. Což se projevuje v maličkostech – ovšem maličkostech zásadního významu. [...] Takže víc, než je podstatou onoho netradičního divadla, které se prezentuje na Šrámkově Písku – začíná asi tam, kde existují partnerské vztahy a situace, která je sdílitelná a sdělená jednáním, a končí tam, kde tyto vztahy nepřecházejí v jinou postavu, ale vyslovují jen to, co chce za sebe vyslovit ten, kdo si ony vztahy a onu situaci vytvořil. Jak ostatně demonstrovala představení pražských divadel Excelsior a Křesadlo. (Císař, Jan. Šrámkův Písek – autorské herectví. AS 1975, roč. 12, č. 6, s. 1–2)

V programu letošního ŠP se objeví hra, kterou diváci neuvidí (Šrámkův Písek 1990, pozn. ed.). Součástí prognostického výzkumu na úkolu Výhled české kultury do roku 1990 je shromažďování názorů, podnětů a představ různých sociálních a věkových skupin. Jednou z nich jsou nepochybně mladí, kteří se v těchto dnech setkávají v Písku a kteří nepochybně za 15 let se stanou umělci, organizátory kulturně výchovné práce, pracovníky různých kulturních institucí. Z nich vybrali pracovníci Ústavu pro výzkum kultury MK ČR skupinku, která se pokusí na dvě hodinky přeletět časem a posadit se za stůl v rolích přípravného výboru ŠP 1990. [...] Jejich úkolem bude v improvizované diskusi odhadnout koncepci této tradiční národní přehlídky, která by odpovídala společenským potřebám mladých lidí za 15 roků. [...] Principálem této výhledové besedy bude dr. Ivan Vyskočil... [...] Tahle inscenace nebude posuzována porotou, nemůže vyhrát, ale nemůže také prohrát, protože je jedním z vkladů, který dnešní účastníci ŠP přinášejí svému zítřku. (Šrámkův Písek 1990, Zpravodaj ŠP 1975, 4. 6. 1975)